חוץ מן הערלה והכלאים. שתלויות בארץ וטהגים אף בח"ל, הערלה=הלכה, והכלאים=מדברי סופרים כדלקמן (דף לח:): **אף מחדש.** מלאוכלו לפני הטעומר: **גמ' תלויה דכתיב בה ביאה.** בביאת הארץ כגון כי תבואו (ויקרא יט) כי יביאך (שמות יג): **תפילין ופטר חמור.** כתיב בהו "והיה כי יביאך" בפרשת קדש לי (שם): **ונוסנין בין בארץ בין בו'.** תפילין לשכתן בכמה דוכתין ברבנן אמורלי דבבל דמנחי תפילין (פטר חמור בפטר לחם תלה לחמנא): **מובת הגוף.** הייט שיהיה תלויה בארץ שיהיה מוטלת לא על הקרקע ולא על גידולו אלא על גופו של אדם כגון שבת תפילין עבודת כוכבים פטר חמור מילה עריות וכיולא בהם: **מובת קרקע.** שמוטלת בארץ על הקרקע או גידוליו כגון תרומות ומעשרות אלה לקט שלחה ופאה שביעית חדש ערלה כלאים: **מנא ה"מ.** דמובת הגוף מוהגת בכל מושבות ומובת הקרקע שיהיה אלא בארץ: **שמרון זו משנה.** שמביאה לידי מעשה דכתיב "שמרון לעשות": **אשר אתם חיים.** בין בארץ בין בח"ל: **לא ולמד.** על איזה מהם הכתוב אומר "כל הימים אשר אתם חיים על האדמה": **ממה שאמור בענין.** דכתוב ליה אבד תאבדון וגו' דהייט עבודת כוכבים * ועליהם נתרבו כל מושבות דכתיב "כל הימים אשר אתם חיים" ודבר הלמד מענייטו=אחד מי"ג מדות היא ונלמד מכאן לכל מובת הגוף מוהגת אף בח"ל: **אבל חדש.** לא נהג ואע"ג דכתיב ביה "ממושבותיכם" בסיפיה דלאחם וקלי וכרמל וגו' לאו למימרא בכ"מ שאתם יושבים אלא לומר שאף בארץ לא נתחייבו כל י"ד שנה שהיו בגלגל שכבשו וחלקו עד שנתיישבו בה והסיר כל אחד את שלו: **או דלמא לקולא פליג.** דקאמר ת"ק חוץ מן הערלה והכלאים מסלקה וכ"ש חדש דכתיב ביה "מושבות"=ומשמע כ"מ שאתם יושבים ואלא ר"ל למימר אף המדש הוא מן המצות התלויות בארץ ואין נוהג אלא בארץ דמשמע: **מתמיה.** לא קאי "אמון" אלא אכל מקום התלויה בארץ: **מאן ת"ק.** דמתני' דפליג אדר"ל: **ר' ישמעאל היא.** דשמעינן ליה דאמר מושב לאחר ירושה ושיבה הוא ואין חדש נוהג אלא בארץ ואמאי לא למימר אף המדש נוהג בכל מושבות אלמא לחומרא פליג: **ללמדך שכל מ"מ כו'.** גבי פרשת נסכים קאי בפרשת שלח לך דכתיב כי תבואו אל ארץ מושבותיכם ועשיתם אשה לה' וגו' ויליף ר' ישמעאל בשחיטת קדשים (דף קיא.) מקרא דלא בא הכתוב אלא להטעינם נסכים לבמות ליבור ולא לבמות יחיד ונפקא ליה מדכתיב "אשר אני שולח לכם" בבמה הטהגת לגולכם הכתוב מדבר הלכך על כרחך האי "מושבותיכם" לאו כ"מ שאתם יושבים משמע דאין במת ליבור אלא במקום אחד אלא האי "מושב" דכתיב אחת קרא לאשמועינן דאף בבמת הנתשת כל י"ד שנה שכבשו וחלקו והיא במת ליבור לא נתחייבו בנסכים ושוב לא פסקו נסכים מבמות ליבור ואפילו משחרבה שילה והיתה במת ליבור בגוב וגבעון והייטו דקאמר ללמדך שכ"מ כו' כלומר מדפרש לך קרא במה הטהגת בכולכם ש"מ דאע"ג דהיא לה במת יחיד הנעשית בכ"מ בשעת היתר הבמות אע"ג דכ"מ קאמר ובבמת יחיד הטהגת בכל מושבות הכתוב מדבר ומעיין לא הקרבתם נסכים אלא בבמות ליבור ומשחבואו לארץ כל י"ד שנה שלא הוקבע משכן שילה והיו שוכנים בגלגל טרודים במלחמה ויק"ל שהיתרו הבמות בא כתוב זה ללמדנו כי תבואו אל הארץ והיא במת יחיד מותרת אף היא הטעון נסכים והכי איתא בזבחים (שם): ביאה

חוץ מן הערלה והכלאים *ר"א אומר אף → החדש: **גמ' מאי "תלויה" ומאי "שאינה תלויה"** אליבא "תלויה"=דכתיב "בה ביאה", "ושאינה תלויה"=דלא כתיב בה ביאה, והרי תפילין ופטר חמור דכתיב בהן ביאה ונוהגין בין בארץ בין בח"ל? אמר רב יהודה **ת"ל** כל מצות שהיא חובת הגוף נוהגת בין בארץ בין בח"ל חובת קרקע אינה נוהגת אלא בארץ מנה"מ *דת"ר אלה החוקים אלו המדרשות והמשפטים אלו הדינים "אשר תשמרון" זו משנה, "לעשות" זו מעשה, "בארץ" יכול כל המצות כולן לא יהו נוהגים אלא בארץ? ת"ל כל הימים אשר אתם חיים על האדמה" אי "כל הימים" יכול יהו נוהגים בין בארץ בין בח"ל? ת"ל "בארץ" אחר שריבה הכתוב ומיעט צא ולמד ממה שאמור בענין אבד תאבדון את כל המקומות אשר עבדו שם וגו' מה עבודת כוכבים מיוחדת שהיא חובת הגוף ונוהגת בין בארץ בין בחוץ לארץ אף כל שהיא חובת הגוף נוהגת בין בארץ בין בח"ל: חוץ מן הערלה והכלאים: איבעיא להו ר"א לקולא פליג-או-לחומרא פליג: לחומרא פליג ות"ק ת"ק חוץ מן הערלה ומן הכלאים דהלכתא גמירי לה אע"ג דאיכא למימר חובת קרקע היא אבל חדש בארץ אין בח"ל לא מ"מ מושב לאחר ירושה וישיבה משמע ואתא ר"א למימר אף חדש נוהג בין בארץ בין בח"ל מ"מ מושב בכל מקום שאתם יושבים או דלמא לקולא פליג ות"ק ת"ק חוץ מן הערלה והכלאים דהלכתא גמירי לה וכ"ש חדש דמושב ב"מ שאתם יושבים משמע ואתא ר"א למימר חדש אינו נוהג אלא בארץ דמושב לאחר ירושה וישיבה משמע ומאי "אף", אלמא ת"ש דאמר אביי "מאן תנא דפליג עליה דר"א ר' ישמעאל היא" דתניא "ללמדך שכל מקום שנאמר בו "מושב" אינו אלא לאחר ירושה וישיבה דברי רבי ישמעאל אמר לו ר"ע הרי שבת שנאמר בו "מושבות" ונוהגת בין בארץ בין בח"ל? א"ל שבת (ה) מק"ו אתיא מה מצות קלות נוהגות בין בארץ בין בח"ל שבת חמירא לא כ"ש מדאמר אביי "מאן תנא דפליג עליה דר"א-רבי ישמעאל ש"מ רבי אליעזר לחומרא פליג שמע מינה מכדי רבי ישמעאל אהיכא קאי, אנסכים, בנסכים ביאה

בגיסן שלא יאכל מהם ומספק אין לאסור כל הטעורים כיון דרוב הטעורים מזרעו קודם ט"ז בגיסן ובירושלמי גמי משמע דחדש נוהג אף בשל עובדי כוכבים דפריך עלה דמתני' דקתני אף החדש אמאי לא תני תלה ומשני לפי שאינה בשל עובדי כוכבים דחדש דקתני במתניתין נוהג בשל עובדי כוכבים: **הרי** תפילין ופטר חמור. פירש בקונטרס דטהג בח"ל דהא אשכחן בכמה דוכתין ברבנן אמורלי דבבל דמנחי תפילין וכן מלינו בבכורות (דף יח.) *דרמי בר חמא דהיה מבבל היה לו פטר חמור וא"ת דלמא מדרבנן הוו עבדי וי"ל דמ"מ פריך שפיר דכי נמי מדרבנן הוו עבדי מ"מ הוה ליה למיתניה במתני' חוץ מתפילין ופטר חמור דהא חשיב ערלה במתני' דמשמע בסמוך דאינו אלא מדרבנן דקתני יורד ועולה וכו' וא"ת היכי היסק אדעתיה למימר דמלוה התלויה בארץ אינה אלא ת"ל נאמר בה ביאה והרי כלאים דלא כתיב בהו ביאה וקאי ליה במתני' תלויה בארץ וי"ל דלעולם היה יודע דמלוה שהיא חובת הקרקע נקראת תלויה בארץ אע"ג דלא כתיב בה ביאה אלא הוה סלקא דעתיה דאף אותה שאינה חובת קרקע אלא חובת הגוף אי כתב בה ביאה הויא נמי נקראת תלויה בארץ ולהכי פריך הרי תפילין ופטר חמור: **הר"ן** לא ולמד ממה שכתוב בענין מה עבודת כוכבים מיוחדת. וע"ג עבודת כוכבים בכלל היתה ומה יצאת להקיש אליה שהרי יצאת לומר אבד תאבדון:

ללמדך שכ"מ שנאמר בו מושב. פירש בקונטרס דגבי פרשת נסכים קאי דכתיב כי תבואו אל ארץ מושבותיכם ועשיתם אשה וגו' ויליף ר' ישמעאל מקרא דלא בא הכתוב אלא להטעינן נסכים לבמת ליבור ואפילו קבבן יחיד בבמת ליבור דמשמע לקמן (עמוד ב) אבל לא קרבן יחיד בבמת יחיד ונפקא לן מדכתיב בהאי פרשת נסכים אשר אני טוען לכם משמע בבמה הטהגת בכולכם הכתוב מדבר אלכך ע"כ האי מושבותיכם לא משמע כל מקום שאתם יושבים דאין במת ליבור אלא במקום אחד א"כ ממושבותיכם דכתיב אחת לאשמועינן דאף במת גלגל שהיה שם מזבח הנתשת כל י"ד שנה שכבשו וחלקו והיא במת ליבור לא נתחייבו בנסכים אלא דוקא עד שבאו לשילה והייטו אחר ירושה ושיבה ונתחייבו בנסכים ושוב לא פסקו נסכים מבמת ליבור אפילו משחרבה שילה היתה במת ליבור בגוב וגבעון והייטו דקאמר ללמדך שכ"מ כו' כלומר מדפירש לן קרא במה הטהגת בכולכם ש"מ מושבותיכם דכתיב בנסכים לאו כל מקום משמע דא"כ הוי לה במת יחיד הנעשית בכ"מ בשעת היתר הבמות עכ"ל:

והרי שבת שנאמר בה מושבות. פי' בקונטרס דכתיב לא תבערו אש בכל מושבותיכם ביום השבת ולא נהירא דהא אילטריך לדרשא אחריתא כדדרשינן בפ"ק דשבת (דף כ.) בכל מושבותיכם לא אתה מבעיר אבל אתה מבעיר במדורות בית המוקד וע"ק דקאמר בסמוך סד"א הואיל בעניינא דמועדות כתיב ואלו קרא לא כתיב בעניינא דמועדות לכך נראה דקרא אחריתא הוא דכתיב שבת היא לה' בכל מושבותיכם בפרשת אמור אל הכהנים גבי מועדות: במאי

מושבותיכם דכתיב בנסכים לאו כל מקום משמע דא"כ הוי לה במת יחיד הנעשית בכ"מ בשעת היתר הבמות עכ"ל:

והרי שבת שנאמר בה מושבות. פי' בקונטרס דכתיב לא תבערו אש בכל מושבותיכם ביום השבת ולא נהירא דהא אילטריך לדרשא אחריתא כדדרשינן בפ"ק דשבת (דף כ.) בכל מושבותיכם לא אתה מבעיר אבל אתה מבעיר במדורות בית המוקד וע"ק דקאמר בסמוך סד"א הואיל בעניינא דמועדות כתיב ואלו קרא לא כתיב בעניינא דמועדות לכך נראה דקרא אחריתא הוא דכתיב שבת היא לה' בכל מושבותיכם בפרשת אמור אל הכהנים גבי מועדות: במאי

עין משפט נר מצוה

תא א מיי' פ"ו מהל' מאכלות אסורות כלי ב סמג לאוין קמד טוש"ע י"ד סימן כלב סעיף ח:

תב ב מיי' שם הלכה ח טוש"ע שם סי' רלו סעיף סט:

נוסאאבנר

מלגא באור מאו פירוש "תלויה ושאינה תלויה"

[לפנינו ליתא רב נחמן בריה דרב יוסף]

תג ג מיי' פ"ו מהלכות ע"ז הלכה ח סמג עשין עז:

[לקמן לט.]

רש"ל מ"ז

ספרי פ' רלה

נדרים יב: אלף המקום ובמאבלים אשר תאכלון לשות באלף אשר נתן ה' אל-לך אבותיך לך לבטחה כל הימים אשר אתם חיים על האדמה

כז אבד תאבדון את כל המקומות אשר עבדו שם הגויים אשר אתם יורשים אותם את אלהיהם על ההרים הרמים על הגבעות ותחת כל עץ רענן

ויקרא רב: יג (הנש) ולחם וקלי וכרמל לא תאכלו עד עצם היום הזה עד הבאיכם את קרבן אלקיכם חקת עולם לדורותיכם בכל מושבותיכם

[מנחות סד.]

ספרי פרשה שלח לך

הגהות הב"ח

(ה) גמ' שבת מק"ו אתיא:

נוסאאבנר

ביאור דברי רש"י ראוי "אף החדש" דאמר: (חומרא - דאף חדש נוהג בחו"ל לקולא - דאף חדש רק בא"י)

הגיגת "לחומרא, לקולא"

"ופ"ק תק, ואתא ר"א"

"מושב" - הבלגה כדי לדקדק לדקות מאחרי האסטניות הקבעת "מושב":

א) בכל מקום שאתם יושבים ב) (בא) אנו אחר ירושה ושיבה כדי לבטל את שאלתנו אחרי מביא את הנוא מחולק על ר"א ודברי נוגל להבין פירושו של ר"א למושב

נוסאאבנר (מאגא דרבי)

"מושבותיכם" דכתיב אצל נסכים - מה' ל'ישמעאל ור"ע

ל'ישמעאל - "אחר ירושה ושיבה" אין חיוב נסכים על במת ביאור אלא אחר ירושה ושיבה ולא יהיה בגלגל (לא הי' חיוב בגלגל על מצות הנתשת שם, רק בשילה התחיל החיוב)

ל'ישמעאל אין "מושב" מאחר כל מקום שאתם יושבים

ל"ע - "בכל מקום שאתם יושבים" אצל נסכים גם הא ל'ר' אליעזר שהצמן פיתר המות (בעניינו) לאה שהיה המדבר) היה חיוב נסכים על איזה המות יחיד בכל מקום שהיו יושבים